

Talous

TAUSTAA TYÖSTÄ JA TEKIJÖISTÄ

Piilaakson
teknoväki
juhli viikon
autiomaassa
SIVU E 2

TALOUS, PL 75, 00089 SANOMA
(09) 122 2682, FAKSI (09) 122 656,
hs.talous@hs.fi
NIMITYKSET: HS.fi/talous
TYÖPAIKKAILMOITUKSET
0203 60000, faksi (09) 122 643

AMAZON-IMAGES

Malariaa levittää naaraspuolisessa
Anopheles-hyttysessä loisena elävä alkueläin.

Rahanimijä

► Malarianvastaiseen työhön riittää rahaa enemmän kuin koskaan. Avustustoiminnassa käytetään yritysmaailmassa hyväksi havaittuja menetelmiä.

Tuomas Niskakangas
HELSINGIN SANOMAT

► Malariaaäskä on noussut yhdeksi ihmiskunnan suosikkivihollisista. Sitä jahdetaan ympäri maailman muun muassa Maailmanpankin, suuryhtiöiden, miljardöörien ja konsulttiyhtiöiden toimesta. Taudin vastaiseen taisteluun upotetaan miljardeja.

Syy suureen sääskiähtiin on se, että malariasta on päässyt kasvamaan ongelma, joka rasittaa yhä useampia ihmisiä ja kansantalouksia.

Malaria tappaa vuosittain yli miljoona ihmistä, pääasiassa lapsia. Henkiin jääneille lapsille jää taudista usein vaiva, josta he kärsivät loppuelämänsä.

Malarian rahallisten kustannusten on arvioitu olevan pelkästään Afrikassa 12 miljardia dollaria vuodessa. Kustannukset syntyvät pääasiassa siitä, että ihmiset jäävät oman tai lapsensa sairauden vuoksi kotiin töistä.

Tauti koskettaa jopa 70:tä prosenttia afrikkalaisista yrityksistä.

Malariaongelman leviäminen sai alkunsa 1960 ja 1970-luvuilla. Silloin malariaa levittävä parasiitti tuli vastustuskykyiseksi klorokiniini-nimiselle lääke-

keelle, joka oli tehonnut tautiin hyvin. Sen jälkeen tauti räjähti käsiin.

Vuonna 1998 malarian yleistymiseen vastattiin perustamalla Roll Back Malaria -yhteisö. Sillä on yli 200 jäsentä, joihin lukeutuvat muun muassa Maailmanpankki, isoja lääkeyhtiöitä, Exxon-Mobil-öljy-yhtiö ja joukko tutkimusjärjestöjä. Yhteisön piti puolittaa maailman malariaongelmat vuoteen 2010 mennessä.

Toisin kävi.

Vuonna 2004 todettiin, että työtä oli tehty paljon, mutta tulokset olivat hataria. Malariakuolemat olivat itse asiassa lisääntyneet. Rahaa oli saatu kerättyä enemmän kuin koskaan aikaisemmin, mutta sillä ei ollut saatu paljoa aikaan.

Samaan aikaan Bill ja Melinda Gatesin säätiö linjasi, että malaria on yksi heidän tärkeimmistä työalueistaan. Microsoftin perustajan ja hänen puolisonsa mukaantulo lisäsi tietoisuutta malarian aiheuttamista ongelmista.

Malaria oli taas pop.

Gates toi malarianvastaiseen työhön liike-elämän ajatustapoja ja halusi mukaan konsulttiyhtiön.

Tehtävään valitun Boston Consulting Groupin ensisijainen tehtävä oli luoda

mallit, joilla malariaa vastaan taistelevat organisaatiot ja maat koordinoivat ja tehosivat toimintaansa.

”Se on aika samantyyppistä työtä kuin mitä teemme yritysmaailmassa. Autamme työksemme yrityksiä tekemään tällaisia asioita paremmin.

Kansainvälisessä terveydenhuoltomaailmassa tätä osaamista ei usein ole niinkään paljon kuin yrityksissä”, Boston Consulting Groupin konsultti **Rasmus Molander** sanoo.

Konsulttiyhtiössä mietittiin, mitä konkreettisesti on mahdollista tehdä ja mikä on kunkin auttajan rooli.

Hyväntekeväisyystyöstään konsulttiyhtiö sai myös palkkion. Molanderin mukaan projektin käynnistäjät halusivat maksulla sitouttaa konsultit mukaan, jotta hankkeen menestys ei olisi ainoastaan auttamishalun varassa.

Rasmus Molander

Molanderin oma tehtävä projektin alkuvaiheissa oli etsiä niitä kohtia avustusketjussa, jotka eivät toimi.

Pian kävi selväksi, ettei työtä koordinoitu kunnolla. Avustustyö saattoi katketa esimerkiksi afrikkalaisen satamaan, jossa oli laatikkokaupalla lääkkeitä, mutta kukaan ei vienyt niitä eteenpäin.

”Jo rahankeruussa voidaan mennä viikaan, jos on paljon rahaa kerättyä, mutta kaikki on korvamerkitty johonkin tarkoitukseen. Sitten johonkin kriittiseen osaan ei olekaan rahaa”, Molander sanoo.

Malarianvastaiseen työhön käytettävä rahasumma on kymmenkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Rahaa on jo enemmän kuin tehokkaasti voidaan käyttää.

Pullonkaula on tällä hetkellä siinä, miten Afrikan maiden avustusorgani-

saatioiden toimintaa tehostetaan. Työtä pitää myös kehittää hätäavusta pitkäjänteisemmäksi toiminnaksi.

Projektin aikana Molander kumppaneineen kävi tutustumassa malaria-alueisiin, erityisesti Keniaan.

”Etenkin projektin alussa kävimme katsomassa, mistä tässä on oikeasti kysymys, että emme vain istuisi kokoushuoneissa.”

Ihmisten halu auttaa on Afrikassa Molanderin mukaan suuri. Osaamisen taso on se, johon avunsaanti kaatuu.

”Sen huomaa, kun istuu virkamiehen vieressä ja huomaa, ettei tämä osaa käyttää excelää”, sanoo Molander.

”Jos antaa heille sata miljoonaa ja sanoo, että pitäisi ostaa näin ja näin monta hyttysverkkoa, niin se ei vain toimi.”

Molander muistuttaa, että malarianvastaisessa työssä asiat ovat pohjimmiltaan yksinkertaisia. Tärkeimpiä apuvälineitä työssä ovat malariaverkot, jotka on käsitelty hyttysmyrkyllä.

Käytännössä 99 prosenttia malaria-tartunnoista tapahtuu yöllä. Verkon alla nukkuvat ovat turvassa.

Roll Back Malaria -projektissa on ollut mukana terveysministereitä ja iso-

jen yritysten johtajia. Tämä on tuonut projektille valtaa mutta toisaalta lisännyt byrokratiaa.

Avustustyön johtaminen on poliittista vääntöä. Eri osapuolilla, kuten lääketyhtiöillä, on omat etunsa ajettavaan.

Boston Consulting Groupin valtina oli Molanderin mukaan se, että yhtiöllä ei ollut projektissa kiinni mitään muuta kuin maine. Puolueettomuus auttoi konsultteja saamaan läpi vaikeita päätöksiä.

Economist-lehden mukaan niissä muutamassa Afrikan maassa, joista tilastoja on saatavilla, malariasairauksien osuus kaikista sairauksista on parin viime vuoden aikana vähentynyt 50 prosentilla.

Molander uskoo, että tämä on paljolti liike-elämän toimintatapojen ja tehostamiskeinojen ansiota. Malariaprojekti on hänen mukaansa jo herättänyt keskustelua julkisen terveydenhuollon piireissä.

”Tämä oli ensimmäinen kerta, kun kansainvälisessä terveydenhuoltomaailmassa oltiin valmiita avaamaan ovet tällaiselle yritystyyppiselle toiminnalle. Ja nyt tulokset alkavat näkyä.”